

Ekerö kommun
info@ekero.se

Beslut
Datum 2024-04-02
Dnr 2023:4910
Sida **1 (17)**

Beslut

**efter kvalitetsgranskning av undervisningens kvalitet i
särskild undervisningsgrupp vid Tappströmsskolan i
Ekerö kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Tappströmsskolan i Ekerö kommun avseende *Undervisningens kvalitet i särskild undervisningsgrupp*.

I granskningen ingår följande frågeställning:

I vilken utsträckning ges elever i särskild undervisningsgrupp en undervisning präglad av goda förutsättningar för lärande, tilltro till elevernas förmågor och fokus på kunskapsutveckling?

I granskningen ingår att bedöma kvaliteten i undervisningen i särskilda undervisningsgrupper i grundskolans årskurs 4-9, närmare bestämt sådana grupper inom en skolenhet där elever placerats efter rektors beslut och genom upprättande av åtgärdsprogram.

Granskningen omfattar däremot **inte** resursskolor eller akutskolor och heller **inte** en bedömning av om enskilda elever får det särskilda stöd som de bedömts vara i behov av.

Granskningen omfattar 24 huvudmän med sammantaget 28 utvalda skolenheter. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän.

Läsanvisningar

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier som Skolinspektionen satt upp i granskningen inom de granskade områdena. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 1. I förhållande till den övergripande frågeställningen bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens framtagna kvalitetskriterier *i hög utsträckning, i flera delar* eller *i låg utsträckning*.

Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna *i låg utsträckning* eller *i flera delar* anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och anger inom vilka delar. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna *i hög utsträckning* begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning, men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att elever i särskild undervisningsgrupp vid Tappströmsskolan i flera delar ges en undervisning som är präglad av goda förutsättningar för lärande, och omfattas av en tilltro till elevernas förmågor samt fokuserar på kunskapsutveckling.

Delområde 1: Förutsättningar för lärande

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver, under ledning av rektorn, utveckla undervisningen så att den i högre grad inbegriper ett logiskt flöde och balans mellan olika moment och innehåll.

Delområde 2: Undervisningens fokus på kunskapsutveckling

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver ytterligare utveckla arbetet med att anpassa arbetssätt och skolmaterial till elevernas olika behov och förutsättningar.

Delområde 3: Förhållningssätt i undervisningen

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver, under ledning av rektorn, utveckla metoder för att stärka elevernas självförtroende och öka deras motivation.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 9 september 2024 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogat formulär användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se Vänligen hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2023:4910) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

I vilken utsträckning ges elever i särskild undervisningsgrupp en undervisning präglad av goda förutsättningar för lärande, tilltro till elevernas förmågor och fokus på kunskapsutveckling?

Skolinspektionen bedömer att elever i särskild undervisningsgrupp vid Tappströmsskolan i flera delar ges en undervisning som är präglad av goda förutsättningar för lärande, och omfattas av en tilltro till elevernas förmågor samt fokuserar på kunskapsutveckling, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen.

Delområde 1: Förutsättningar för lärande

Aktivt och individanpassat lärarstöd

Granskningen visar att lärarna arbetar aktivt för att ge eleverna stöd men att stödet inte alltid är anpassat efter elevernas individuella behov och förutsättningar. Av samtliga personalintervjuer framgår att det finns en struktur som ger lärarna goda förutsättningar att få kännedom om elevernas behov av stöd i olika situationer. Till exempel får lärarna en överlämning från tidigare skola, de har tillgång till tidigare dokumentation kring elevens stöd via skolans digitala plattform och de har kontinuerlig kontakt med elever och vårdnadshavare. Vidare framgår att det finns strukturer för att löpande följa upp och sprida information om elevernas stödbehov i kollegiet under läsåret. Exempelvis genom korta avstämningsmöten varje morgon och genom en gemensam chattfunktion. Lärarna arbetar även för att bygga goda relationer med eleverna då detta beskrivs vara en förutsättning för att kunna ge ett individanpassat stöd. De diskuterar elevernas olika behov av stöd i arbetslaget och väljer också medvetet vilken personal som arbetar med en elev utifrån deras relation. Samtidigt framgår av intervjuer med personal att det tar tid att skapa fungerande arbetsformer och individanpassningar i undervisningen. Detta då lärarna som undervisar i den särskilda undervisningsgruppen är nya och deras kännedom om eleverna och deras relationer fortfarande är begränsad. Av observationer framgår att lärarna försöker stimulera och stödja eleverna genom enskilda samtal under lektionerna. De ger eleverna

alternativa tillvägagångssätt för att lösa uppgifter och möjlighet till pauser. Trots detta framgår av intervjuer med personal, elever och av observationer att lärarna inte ger alla eleverna ett sådant stöd som behövs för att de ska förstå, komma igång med sitt skolarbete och bibehålla sitt engagemang.

Struktur, förutsägbarhet och flexibilitet samt variation och balans

Granskningen visar att det finns gemensamma strukturer i syfte att skapa förutsägbarhet och förutsättningar för flexibilitet men att de inte fullt ut används av personalen. Av inkommen dokumentation och intervjuer med personal framgår att det finns gemensamma strukturer och rutiner såväl för hela skolan som för den särskilda undervisningsgruppen. På skolan finns en gemensam mall för hur lektioner ska genomföras som kallas för Tappenlektionen vilket bland annat innebär att lektioner ska inledas och avslutas på liknande sätt samt att elever ska ges information om innehåll och mål. Utöver detta finns även gemensamma strukturer särskilt framtagna av personalen i den särskilda undervisningsgruppen som rör genomförande och förhållningssätt. Dock framgår av intervjuer med personal och elever att uppsatta strukturer inte fullt ut efterlevs och att det finns en osäkerhet kring strukturer och rutiner hos personalen. Av observationer framgår att lektioner både startar och avslutas utan någon tydlig struktur och att lärares information inte når alla elever då de sitter i olika rum eller kommer vid olika tidpunkter.

Av observationer och intervjuer med lärare, specialpedagog och resurspersonal framgår att undervisningen är flexibel på så sätt att lärarna i stunden anpassar uppgifter och arbetssätt utifrån elevers dagsaktuella behov. Lärarna ändrar genomförandet av uppgifter till exempel genom att elever får svara muntligt på frågor istället för skriftligt. De anpassar också hur lång tid de ska ägna sig åt en övning eller hur mycket eleverna ska göra.

Granskningen visar vidare att undervisningen innehåller viss variation av arbetsformer och arbetssätt men att det delvis saknas en logisk koppling och balans mellan olika moment. Av intervjuer med personal och elever framgår att det förekommer olika arbetssätt så som enskilt arbete eller arbete i grupp, digitalt och analogt arbete samt olika praktiska och laborativa inslag. Samtidigt framgår att undervisningen till stor del går ut på en gemensam genomgång och individuellt arbete. Vidare framgår att lärarna i den särskilda undervisningsgruppen under innevarande läsår valt att arbeta utifrån ett tematiskt arbetssätt. Syftet med det tematiska arbetssättet är bland annat att öka de praktiska inslagen i undervisningen och ge eleverna möjlighet att möta olika ämnen i ett och samma arbetsområde. Det framgår dock av samtliga intervjuer att det tematiska arbetssättet inte fungerat som tänkt. Detta delvis på grund av omsättning i personalen och olika uppfattning om hur arbetet skulle gå till. Det har

resultatet i att lärare upplevt de olika inslagen i temaområdena som konstlade och att eleverna inte förstått sammanhang och logik i undervisningen. Eleverna beskriver också att den tid som avsatts för olika moment inte varit anpassad utifrån deras behov och förutsättningar.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom delområdet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver, under ledning av rektorn, utveckla undervisningen så att den i högre grad inbegriper ett logiskt flöde och balans mellan olika moment och innehåll.

Skolinspektionens granskning visar att det finns en viss variation i arbetssätt och arbetsformer men att det delvis saknas en logisk koppling och balans mellan olika moment. Skolinspektionen ser inte en motsättning i att arbeta tematiskt och skapa ett logiskt flöde och balans mellan olika delar men i dagsläget uppnås inte detta i undervisningen. Det framgår av inkommen dokumentation och intervjuer att skolan ska utvärdera arbetet i den särskilda undervisningsgruppen. Skolinspektionen rekommenderar att lärarna och rektorn i det arbetet följer upp i vilken utsträckning det finns en logisk koppling mellan olika moment som är begripbara för eleverna samt hur tid och arbetssätt är anpassat till undervisningens innehåll. Att komma fram till hur undervisningen kan genomföras i syfte att skapa sammanhang och balans är viktigt utifrån flera aspekter. Till exempel för att på så sätt öka elevernas förståelse kring vad som förväntas av dem i undervisningen men också för att undervisningen ska upplevas intressant och lärorik för eleverna.

Delområde 2: Undervisningens fokus på kunskapsutveckling

Tydlighet i syfte och mål

Granskningen visar att lärarna planerar undervisningen utifrån ämnenas centrala innehåll och syfte men endast till viss del tydliggör detta för eleverna. Av intervjuer med personal framgår att lärarna samverkar i planeringen av undervisningen i de olika temaarbetena för att få med delar ur de olika ämnenas centrala innehåll. De har också avsatt tid då lärarna informerar resurspersonalen om planeringen inför lektionerna. Det ingår i den gemensamma lektionsstrukturen på skolan att inleda arbetsområden med att informera om syfte och mål vilket det också framgår att vissa lärare i den särskilda undervisningsgruppen gör. Samtidigt framgår av intervjuer med elever och personal att eleverna delvis saknar förståelse för vad de ska

lära sig och varför. Istället framgår att lärarnas information till elever om syfte och mål fokuserar på vad och hur mycket de ska göra samt vikten av att få betyg och kunna komma in på gymnasiet.

Anpassning av innehåll och arbetssätt

Granskningen visar att lärarna anpassar undervisningens innehåll och arbetssätt men att anpassningarna inte fullt ut möter enskilda elevers behov. Av personalintervjuer framgår att lärarna har kontinuerliga avstämningar för att stämma av elevernas kunskapsnivå och att de anpassar undervisningens innehåll utifrån detta. Samtidigt beskriver eleverna att de inte uppfattar att uppgifterna alltid är anpassade utifrån deras nivå och att de ofta gör samma sak i klassen utan att eleverna ges individuella anpassningar. Vidare framgår av personalintervjuer att arbetet med teman samt det faktum att många i personalen är nya har försvårat arbetet med att individanpassa undervisningen. Till exempel har arbetet med teman inte skapat de möjligheter till individanpassning av arbetssätt som det var tänkt. Lärarna beskriver också att arbetet med att anpassa arbetssätten främst utgår från elevernas dagsform då de inte alltid vet vilket arbetssätt som kan fungera i förväg. Denna bild bekräftas också av observationer då lärarna arbetar med att anpassa både arbetssätt och innehåll i stunden genom samtal med elever.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom delområdet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver, under ledning av rektorn, utveckla arbetet med att anpassa undervisningens innehåll och arbetssätt utifrån varje elev förutsättningar och behov.

Skolinspektionens granskning visar att lärarna arbetar för att anpassa undervisningens innehåll och arbetssätt men att anpassningarna inte fullt ut möter enskilda elevers behov. Det framgår förvisso att det görs anpassningar men att de i stor utsträckning görs utifrån elevers tillfälliga förutsättningar och dagsform. Skolinspektionen ser en risk att detta leder till att eleverna inte i tillräcklig utsträckning stimuleras i undervisningen vilket i sin tur kan leda till bristande motivation och att eleverna inte når så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärarna och rektorn diskuterar hur de redan i planeringen av undervisningen kan anpassa innehåll och arbetssätt utifrån respektive elevs förutsättningar och behov.

Anpassningarna behöver utgå från elevernas olika förutsättningar och det är därför av vikt att den kännedom som finns om elevernas olika förutsättningar och behov hos personalen används. Vidare behöver fokus i anpassningarna vara på att lyckas stimulera och utmana alla elever att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. För att nå dit behöver andra hinder för elevers utveckling mot målen diskuteras och hanteras. Till exempel gällande elevers motivation och vilka krav som går att ställa på eleverna i undervisningen.

Delområde 3: Förhållningssätt i undervisningen

Reflektion och medvetenhet kring det egna lärandet

Granskningen visar att undervisningen innehåller övningar där eleverna ges tillfälle att reflektera och diskutera. Av intervju med lärare och elever framgår att eleverna diskuterar och reflekterar kring frågor i olika ämnen samt att de diskuterar nyheter kontinuerligt och genomför dilemmaövningar. Även observationer visar att lärarna genomför övningar som ger eleverna tillfälle att reflektera och diskutera frågor som inte på förhand har ett rätt svar. I övningarna öppnar lärarna upp för diskussion genom att ställa direkta frågor till eleverna om vad de tror och tycker och bekräftar eleverna genom följdfrågor och uppmuntrande kommentarer. Samtidigt framgår av intervju med lärarna och resurspersonal att alla elever inte vill arbeta tillsammans och att lärarna och resurspersonalen därför också för diskussioner enskilt med elever där eleverna ges möjlighet att uttrycka sina tankar.

Granskningen visar att lärarna ger eleverna ett visst stöd i att bli medvetna om sin kunskapsutveckling och sitt sätt att lära, men att det saknas strategier och systematik i arbetet. Av intervjuer med personal framgår att det främst är genom individuella samtal under lektioner och utvecklingssamtal som lärarna försöker visa på elevernas kunskapsutveckling. Det är vid sådana samtal samt när elevers åtgärdsprogram utvärderas som lärarna pratar med eleverna om på vilket sätt de vill arbeta och hur de upplever att de lär sig på bästa sätt. Det framgår att enstaka lärare använder sig av strukturerade metoder för att medvetandegöra eleverna om deras progression samt styrkor och utmaningar. Till exempel genom att jämföra elevers arbeten med sådant de gjort tidigare eller genom att utvärdera arbetet med eleverna.

Elevers involvering i undervisningens utformning

Granskningen visar att eleverna endast till liten del har inflytande över undervisningens utformning. Av intervju med lärare, specialpedagog och

resurspersonal framgår att lärarna inte på något strukturerat sätt efterfrågar elevernas synpunkter om undervisningens utformning. Eleverna ges förvisso möjlighet att, utifrån lärarnas planering, välja mellan olika arbets- och redovisningsformer samt till viss del innehåll men görs inte på något annat sätt delaktiga i planeringen av undervisningen. Lärarna utgår istället från sådant som visat sig fungera tidigare i sin planering av undervisningen. Vidare framgår att huvudmannen regelbundet genomför en elevenkät där elevernas uppfattning om undervisningens utformning och genomförande efterfrågas. Enkäten har dock inte genomförts med de nya lärarna i den särskilda undervisningsgruppen. Även av elevintervjuer framgår att lärarna inte efterfrågar elevernas synpunkter på undervisningen. Eleverna har till exempel inte fått ge sin bild av hur de upplever att arbeta utifrån teman. Det framgår också att eleverna inte upplever att lärarna tar hänsyn till elevernas synpunkter när de uttrycker dem spontant.

Självförtroende, motivation och höga förväntningar

Granskningen visar att lärarna saknar ett planerat och strukturerat arbete för att stärka elevernas självförtroende och motivation till skolarbetet utan att för den skull sänka förväntningarna på eleverna. Av intervjuer med elever och personal framgår att det finns bristande motivation och förståelse för skolarbetet bland eleverna och att lärarnas arbete för att motverka detta till stor del sker genom individuella samtal med eleverna. Av observationer och intervjuer med lärare framgår dock att lärarnas samtal med eleverna främst handlar om att få eleverna att överhuvudtaget vilja delta i undervisningen och därmed inte utgår från kunskapsmål. Även om personalen vid intervjuer beskriver att de för diskussioner i arbetslaget om hur lärarna kan göra undervisningen intresseväckande så beskriver eleverna att de i liten utsträckning uppfattar att undervisningen är intressant och går att koppla till deras förmågor och intressen. Dessutom beskriver specialpedagogen att det är först om en elev saknar motivation som de försöker använda sig av elevens intresse och inte i planeringen av undervisningen. Det framgår även av observationer och intervjuer med personal att lärarna försöker få eleverna att arbeta genom att ändra förutsättningar i innehåll och arbetssätt. Exempelvis genom att eleven erbjuds att få en text uppläst istället för att läsa eller genom att låta eleven arbeta på dator istället för på papper. Det framgår också att lärare sänker kraven på eleven genom att reducera antalet uppgifter eller den tid eleven förväntas arbeta. Det framgår förvisso att personalen på olika sätt arbetar för att eleverna ska lyckas och på så sätt förbättra sitt självförtroende. Men trots detta beskriver personal vid intervjuer att eleverna delvis saknar en tro på att de ska lyckas och att undervisningen inte möter alla elevers behov.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom delområdet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver, under ledning av rektorn, utveckla metoder för att stärka elevernas självförtroende och motivation samt aktivt använda sig av dem i undervisningen.

Skolinspektionens granskning visar att det saknas strategier och systematik i lärarnas arbete med att stärka elevernas självförtroende och motivation. Visserligen framgår av intervjuer och observationer att lärarna i samtal försöker motivera eleverna och att de på olika sätt försöker stärka elevernas självförtroende. Trots detta framgår att eleverna saknar motivation och förståelse för skolarbetet. Det framgår också att lärarnas arbete med att försöka motivera eleverna istället delvis resulterar i sänkta förväntningar på eleverna. Detta riskerar leda till att eleverna inte utvecklar arbetssätt och strategier som de behöver för att kunna återgå till undervisningen i ordinarie klass eller för att klara av gymnasiet.

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärarna och rektorn diskuterar hur stödstrukturer kan utformas för att fokusera på att eleverna klarar de olika skolämnena snarare än att endast arbeta med skolarbete. Det är också viktigt att diskutera hur personalen kan förmedla höga förväntningar på eleverna i den särskilda undervisningsgruppen utan att fastna i stereotypa föreställningar om möjligheten att ställa utmanande men rimliga krav på eleverna. I arbetet bör även relationen mellan elevernas bristande motivation och undervisningens utformning och arbetet med individanpassningar diskuteras. Detta då elevers möjlighet att påverka och förstå sin situation samt möjligheten att anpassa arbetet utifrån elevers förutsättningar och behov kan bidra till en ökad motivation.

På Skolinspektionens vägnar

X Anna Sundman Marknäs

Anna Sundman Marknäs
Beslutsfattare
Signerat av: Anna Sundman Marknäs

X Daniel Nilsson

Daniel Nilsson
Föredragande
Signerat av: Daniel Nilsson

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: <https://www.skolinspektionen.se/aktuellt/pagaende-granskningar/undervisningens-kvalitet-i-sarskild-undervisningsgrupp/>

Bilaga 1: Författningsstöd

Skollag (2010:800) och skolförordning (2011:185)

Av 1 kap. 4 § skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Utbildningen ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Enligt 1 kap. 11 § skollagen ska det för varje skolform och för fritidshemmet gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i denna lag. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen.

Av 10 kap. 8 § skollagen ska en kursplan gälla för varje ämne.

Av 9 kap. 1 § skolförordningen framgår att läroplanen finns i förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet. Av 3 § framgår att kursplaner för grundskolans ämnen ingår i läroplanen och att kursplanerna kompletteras av kriterier för bedömning av kunskaper och betygskriterier.

Av 3 kap. 2 § skollagen ska alla barn och elever i samtliga skolformer ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som gäller, ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser.

Enligt 3 kap. 8 § skollagen får särskilt stöd ges i stället för den undervisning eleven annars skulle ha deltagit i eller som komplement till denna. Det särskilda stödet ska ges inom den elevgrupp som eleven tillhör om inte annat följer av denna lag eller annan författning. Enligt 9 § ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges sådant särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Det särskilda stödet för en elev i grundskolan ska vidare ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som

minst ska uppfyllas. Av 3 kap. 11 § skollagen framgår vidare att ett beslut enligt 9 § för en elev i grundskolan får innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till, om det finns särskilda skäl.

Av 3 kap. 10 § skollagen framgår att det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Enligt 4 kap. 9 § skollagen ska barn och elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för barnens och elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen.

Enligt 5 kap. 2 § skolförordningen ska eleverna genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

Läroplan för grundskolan (Lgr22 [SKOLFS 2010:37])

Av den inledande delen av grundskolans läroplan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning) framgår bland annat att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Skollagen föreskriver att utbildningen inom varje skolform ska vara likvärdig, oavsett var i landet den anordnas. En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla. Skolan ska aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att synliggöra och motverka könsmönster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma deras föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska

därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.

Vidare framgår det av läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter) att skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Det är inte minst viktigt som underlag för den enskildes val i skolan. Undervisningen ska utveckla elevernas förmåga att ta ett personligt ansvar. Genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen och få välja kurser, ämnen, teman och aktiviteter, kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.

Skolan ska också enligt läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag) stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt deras vilja att pröva och omsätta idéer i handling och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolans uppdrag att främja lärande förutsätter en aktiv diskussion i den enskilda skolan om kunskapsbegrepp, om vad som är viktig kunskap i dag och i framtiden och om hur kunskapsutveckling sker. Olika aspekter på kunskap och lärande är naturliga utgångspunkter i en sådan diskussion. Eleverna ska få uppleva olika uttryck för kunskaper.

Av läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper) framgår vidare att skolan ska ansvara för att eleverna inhämtar och utvecklar sådana kunskaper som är nödvändiga för varje individ och samhällsmedlem. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet. Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola bland annat kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt och ansvarsfullt sätt, kan använda sig av ett kritiskt tänkande och självständigt formulera ståndpunkter grundade på kunskaper och etiska överväganden samt kan lära, utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga. Lärarna ska sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former. Vidare framgår det av riktlinjerna avseende kunskaper att alla som arbetar i skolan bland annat ska uppmärksamma och stödja elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd. Vidare ska lärare bland

annat ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan, ge utrymme för elevens förmåga att själv skapa och använda olika uttrycksmedel, stimulera, handleda och ge extra anpassningar eller särskilt stöd till elever som har svårigheter samt organisera och genomföra arbetet så att eleven därigenom utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga.

Enligt läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande) ska elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Vidare framgår det att skolans mål är att varje elev genom egen ansträngning och delaktighet, utifrån sina förutsättningar, bland annat tar ansvar för sitt lärande samt successivt utövar ett allt större inflytande över sin utbildning och det inre arbetet i skolan. Lärare ska också bland annat utgå från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan, svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll, se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad och svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer samt tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.

Enligt läroplanen (Lgr 22, 2.6 Skolan och omvärlden) ska eleverna få en utbildning av hög kvalitet i skolan.

Bilaga 2: Underlag för bedömning

Skolinspektionen har genomfört intervjuer med fem elever som får sin undervisning i särskild undervisningsgrupp samt fyra lärare som undervisar i gruppen och en resursperson. Vidare har specialpedagog och rektorn intervjuats. Härutöver har lektionsobservationer i ämnet engelska samt i temaundervisning som behandlade de natur- och samhällsorienterande ämnena genomförts under sammantaget 230 minuter.

Intervjuerna och lektionsobservationerna har sammanställts i en tjänsteanteckning som har kommunicerats med huvudmannen. Tjänsteanteckningen ligger, tillsammans med inkommen dokumentation, till grund för detta beslut. De samlade iakttagelserna från alla skolenheter som ingått i kvalitetsgranskningen kommer att presenteras i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. Rapporten är planerad att publiceras under hösten 2024.

Bilaga 3: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Tappströmsskolans särskilda undervisningsgrupp den 13 februari 2024 och genomförde en digital intervju med rektorn den 15 februari 2024. Besöket genomfördes av utredarna Daniel Nilsson och Lena Knutsson.

Tappströmsskolan som ligger i Ekerö kommun är en grundskola som bedriver verksamhet i årskurserna 7-9. Vid granskningstillfället finns det totalt 20 elever som får delar av eller hela sin undervisning i särskild undervisningsgrupp, fördelat på 2 grupper. I gruppen undervisar två lärare. Härtill bedriver en speciallärare och ämneslärare viss undervisning i gruppen.